

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

פרשת בהר בחוקות
אייר תשפ"ו

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	18:48	20:05
בני ברק	19:06	20:07
ציריך	20:00	21:45
וינה	20:03	21:32
אנטוורפן	20:57	22:09
פריז	20:47	22:14
לונדון	20:21	21:33

דבר הישיבה

"אל תסמכו על ההוא"

על מידת הבטחון המופלאה של מרן ראש הישיבה הגאון רבי בנימין ביינוש פינקל זצ"ל, סיפר חתנו הגאון רבי אהרן שרגא לופיאנסקי:

היתה זו מידת הבטחון היוצאת דופן בה ניהל את הישיבה, כידוע, לקח מ"ח על כתפיו את העול הכבד של החזקת הישיבה. הוא ורק הוא היה אחראי לתקציב, שתפח למילוני דולרים בשנה. הוא נשא לבדו את המשא גם כשבעקבות כך נאלץ לקחת הלוואות קצרות מועד בסכומים של מאות אלפי דולרים.

כששכב על ערש דווי, נשאל מה היו המקורות הכספיים שלו בימי חייו, הלא מעולם לא ידעו מהיכן השיג את סכומי הכספים העצומים עבור החזקת הישיבה. ראש הישיבה סירב לענות, ואך הוציא משפתו משפט אחד בלבד: "אל תסמכו על ההוא!" המאזינים תהו מיהו אותו אלמוני שכל כך אכזב את הישיבה, אך אחרי רגעים מעטים התבררה כוונתו: אל תסמכו על "ההוא" של העולם, ההוא נתן, ההוא יתן, וההוא לא רוצה לתת. תזכרו תמיד שהשי"ת הוא הנותן, הסתמכות יתר על אנשים מאבדת מהאדם את האמונה והבטחון בה:

הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מסן המשגיח הגולה רבי ירוחם ליבוזין זצוק"ל סמדר)

ביהמדרש

גליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 626

מתורת רבותינו

ברגע שהופך אדם מצוה לענין אישי חומרי - זה העוול הגדול ביותר

אל תקח מאתו נשך ותרביית (כה, לו).

איסור ריבית עונשו חמור עד מאד, כמו שאמרו חז"ל על המלוה בריבית (שמות רבה לא, ו) שאינו חי לתחיית המתים שנאמר (יחזקאל יח, יג) "בנשך נתן ותרביית לקח וחי לא יחיה", ועוד אמרו בגמ' (בבא מציעא דף ע"א ע"א) שהמלוה בריבית כפר באלקי ישראל.

מהי החומרה הגדולה שיחסו חז"ל לאיסור ריבית?

בביאור הדברים אמר מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, מצוה מן התורה להלוות כסף לעני. מצוה זו ככל מצוות התורה צריכה שתהיה לשם שמים בלבד, ואילו המלוה בריבית מנסה להפיק מן המצוה רווח אישי. ברגע שהופך אדם מצוה טהורה וזכה למטרה וענין אישי חומרי גרידא, זה העוול הגדול ביותר.

ועל זה עומד הנביא ומזהיר "בנשך נתן ותרביית לקח וחי לא יחיה", כאשר האדם עושה צדקה וחסד עם כוונה

עצמית אין לו זכות קיום!

המשיך מרן רה"י הגר"ח והביא ראייה לרעיון זה, מדברי הגמ' בבבא מציעא (דף ס' ע"ב) שסברה הגמ' בהו"א שיש נשך בלא תרביית ותרביית בלא נשך, והיינו שעובר באיסור ריבית אף אם לא נשך את הלווה אלא שנתרבה ממונו של המלוה, וכוונת הנביא "ותרביית לקח וחי לא יחיה", היא אף על תרביית בלא נשך, ונמצא מזה שעיקר התביעה שנהנה הנאה אישית מן המצוה שעשה עם הלווה. ואף שמסקנת הגמ' היא שאין נשך בלא תרביית ותרביית בלא נשך, מכל מקום עומק הענין הוא כמו שנתבאר, שהרי חילקם הכתוב לעבור עליו בשני לאוין, וא"כ מוכח שיש לאו מיוחד על "תרביית" מלבד הלאו שיש על "נשך".

שיחות מוסר (עמ' קצ"ד)

עמלים בתורה - כאדם השב ממלאכתו עייף ויגע

אם בחוקותי תלכו וגו' (כו, ג).

הא מה אני מקיים "אם בחוקותי תלכו?" להיות עמלים בתורה. (תורת כהנים א, א)

מה הכוונה 'להיות עמלים בתורה'?

ביאר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוזין זצ"ל, נצטוונו בזה שהאדם יהיה תמיד עייף ויגע עד שארית כוחותיו מלימוד התורה, וכשם שבענייני דעלמא אישי החוזר מעמל מלאכתו ניכר על פניו שהוא מותש ויגע מעבודת היום, כך צריך שיהיה ניכר על פני הלומד תורה, בצאתו ובחזרתו, כי שב והוא מעמל התורה, ורק על ידי כך מתקיימת הסגולה "בראתי לו תורה תבלין" להתיש

את כח היצר הרע.

ובזה פתח להבין את הנהגתו של הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל, מסופר על ידי תלמידיו שהוא לא נהג כמנהגם של אחרים מבני דורו שהיו מסגפים את עצמם במיעוט שינה, אלא הנהגתו היתה שהיה לומד במשך יממה רצופה ואף יותר, עד שהיה נופל מתוך עייפות ונרדם. המקור להנהגה זו, ממשיך מרן המשגיח רבי ירוחם ואומר, נובעת מיסוד הדברים שהתבארו כאן, וזוהי כוונת דברי חז"ל להיות עמלים בתורה - עד אפיסת הכוחות ממש.

דעת חכמה ומוסר (ח"א, מאמר ח', עמ' י"ח)

התמדת התורה בכל המצבים

אם בחוקותי תלכו. (ויקרא כו, ג). שתהיו עמלים בתורה. (רש"י)

כ"ח ההתמדה שלו היה מיוחד במינו, בלי מושג. ואני זוכר בגלות שנחאי. השמים המטירו פצצות-תבערה. להבות אדומות פורצות מדי פעם בפניה אחרת של העיה המהומה גדולה. המות מרחף בחלל האוויר. מחפשים מקום להסתתר בו. ומה עושה אז רבי חיים? - רבי חיים רוצה להחריש את רעש המטוסים המתעופפים בניגון הגמרא שלו. "הבה לא נאבד זמן. כל רגע של חיים הוא מתנה מהקב"ה, נמהר איפוא ונחטוף מעט לימוד". כך היה אומר באותם רגעים טראגיים כאשר צללי המות ריחפו לנגד העינים. האויר בחוץ - בימות הקיץ - לח ומעיק. בבית שורר מחנק ממש. אין במה לנשום. אבל רבי חיים לא מרגיש בחום. הזיעה אינה אוכלת בו, הצמא מייבש את לשונו, אך הוא מתחיה בתורה, הוא שואב לקרבו דללים <

מופלא היה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל בלימוד התורה ועמלה, כל ימיו עמל בתורה בשקידה ויגיעה עצומה. רבות סופר על עמלו ויגיעתו בתורה עד כלות הכוחות ממש, והיה משים לילות כימים בהתמדתו בתורה.

במיוחד הפליא לעשות בשנות הגלות בשנחאי, כאשר הגה בתורה בשקידה ועמל שאין שני לו, זאת למרות כל הטרדות והדאגות המרובות שרחשו מסביב. תיאור חי ומוחשי מגדולת שגב העמל בתורה של הגר"ח בימים ההם, צייר ושרטט בידי אמן הגאון רבי שמחה עלברג זצ"ל - אשר שהה יחד עם תלמידי הישיבה בשנחאי - במאמר זכרון שכתב לאחר פטירתו של מרן רה"י הגר"ח:

מתורת רבותינו

ורוחני כאחד. הוא מתייצב לנהל לבדו מאבק בכל כוחות-החושה, מאבק בלילה המפחיד, ובהישענו על הסטנדר הוא עומד לפעמים כל הלילה ולומד. כה גדולה היתה התמדתו שלא נחלשה גם בהימצאו בין סכנה אחת לבאה אחריה".

עיני העדה (עמ' שי"ט)

ומקיצים בפחד. "היתה דמעותי לחם יומם ולילה", בולעים דמעות. הצער מעמיק מפעם לפעם יותר ויותר, שכן חסרות אפילו דמעות כדי לבכות את האסון שכל אחד שותף לו. היו אלה ימים של חולי נורא! מחלות דיזנטריה וטיפוס משתוללות, מי מסוגל בזמן שכזה להתרכז, איך אפשר אז לחשוב ולהרהר ברמב"ם קשה, אך רבי חיים מתגלה אז כגיבור פסי

מלאים של תורה והיא שמרוה את צמאוננו. שנים ארוכות וקשות, ימים אפורים ולילות שחורים. השמים אינם זורחים ביום עם שמש ואינם מאירים בלילות בירח כסוף. על הלב מעיק כאב איום. בשורות-איוב מגיעות בצינורות חשאיים. ידיעות מחרידות מטריפות ממש את הדעת. שוככים לישון בפחד

התביעה הנחרצת להיות כמלאכים

אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם בארץ אויביכם אז תשבת הארץ והרצת את שבתותיה כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה בשבתותיכם בשבתכם עליה (כו, לד).

ענין זה הכרח גמור לעם ד' ולא מותרות, לכן הוזהרו על כך בחומרה כזו.

הרי לנו שכל אדם מקבל כוחות להיות גבור כח כמלאך מרום והוא נתבע על כך.

מוריה - קובץ שמיטה (עמ' תש"ב)

אלא, הטעם העיקרי שנאמר במצות השמיטה הוא להשריש בלבם של ישראל מדת הביטחון. לכן אחת לשבע שנים על כל ישראל לחיות במשך שנה תמימה חיים עילאיים ללא כל בסיס חמרי טבעי רק להשליך ייבם על ד' ולכטוח בו ובשנה זו תשתרש בקרבם מדת הביטחון בהש"ת וגחלתה לא תכבה עד השמיטה הבאה.

צריך להתבונן, היה מרן רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אומה, מחד מצינו שעל מקיימי מצות השמיטה נאמר "ברכו ד' מלאכיו גבורי כח עושי דברו" שהם כמלאכי מעלה בדרגתם. מאידך, כאן רואים אנו שכולם נתבעים לזה בהכרח גמור, עד שאם לאו עונשם חמור מכל העונשים, עונש של גלות וכל כך למה?

מכתבי רבותינו

"ידידי הנאמן הרב הגאון המפורסם גריס באורייתא תדירא בעל סברא ישרה ובהירה דעתו"...

מכתב ידידות * ממורי ורבי הגאון רבי נחום פרצוביץ שליט"א ראש ישיבת "מיר"

ב"ה, חמשה עשר באב תשל"ט.

שמחתי לשמוע כי ידידי הנאמן הרב הגאון המפורסם גריס באורייתא תדירא בעל סברא ישרה ובהירה דעתו להוציא לאור עולם ראשית ביכורי חידושי על מסכת יבמות ובבא בתרא וענינים שונים, מוהר"ר חנוך פרידמן שליט"א ראש ישיבת איתרי בחדרה שהעלם מתוך יגיעה עצומה ואברכהו כי יוסיף לחדש כהנה וכהנה ויתקבלו דבריו ביני רבנן ותלמידיהו ויעלו לרצון לפניהם ויפוצו מעינותיו חוצה להגדיל תורה ולהאדירה.

הכ"ח לכבוד התורה וגדוליה

ח"י פרצוביץ

* התואר הזה נקבע על פי בקשת מו"ר שליט"א.

מכתב ידידות * ממורי ורבי הגאון רבי נחום פרצוביץ שליט"א ראש ישיבת "מיר"

ב"ה, חמשה עשר באב תשל"ט.

שמחתי לשמוע כי ידידי הנאמן הרב הגאון המפורסם גריס באורייתא תדירא בעל סברא ישרה ובהירה דעתו להוציא לאור עולם ראשית ביכורי חידושי על מסכת יבמות ובבא בתרא וענינים שונים, מוהר"ר חנוך פרידמן שליט"א ראש ישיבת איתרי בחדרה שהעלם מתוך יגיעה עצומה ואברכהו כי יוסיף לחדש כהנה וכהנה ויתקבלו דבריו ביני רבנן ותלמידיהו ויעלו לרצון לפניהם ויפוצו מעינותיו חוצה להגדיל תורה ולהאדירה.

הכ"ח לכבוד התורה וגדוליה

נחום פרצוביץ

* התואר הזה נקבע על פי בקשת מו"ר שליט"א.

בחלק נוסף מספריו, עת הדפיס הגר"ח זצ"ל את המכתב בשנית, הוסיף וחשף את הרקע המיוחד לכתובת: "המכתב

ניתן על

ספרי הראשון ומו"ר הרשה לי להדפיסו גם בספר הזה, ואציין שהנהגת מו"ר היה, שלא נתן הסכמות וגם לא ראה החידושים, כמו שכתב 'שמחתי לשמוע' אבל מתוך שזכיתי לקרבה מיוחדת הסכים לכתוב 'מכתב ידידות'. עדות זו שופכת אור יקרות על אותה קרבה נדירה לה זכה, שהבקיעה את הנהגתו הקבועה של רבו והולידה את אותו 'מכתב ידידות' היסטורי.

במלאות השלושים להסתלקותו של הגאון הגדול רבי חנוך אריה פרידמן זצ"ל, מביאים אנו מכתב נדיר ומיוחד ששיגר אליו מורו ורבו, מרן ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל, לרגל צאת ספרו הראשון.

דמותו הכבירה של הגר"ח זצ"ל משתקפת היטב מבין שורותיו של מכתב זה, המבטא קשר עילאי של "גריס באורייתא תדירא" מתוך יגיעה עצומה. מעל הכל בולטת בקשתו המיוחדת של מרן ראש הישיבה להגדיר את הדברים כ"מכתב ידידות" ולא כ"הסכמה", ביטוי של הערכה נדירה וביטול מוחלט בפני כבוד התורה ולומדיה.

והנה לשון המכתב ככתבו וכלשונו, כפי שנדפס בריש ספרו 'חלקת חנוך':

הגאון רבי חנוך אריה פרידמן זצ"ל

רב קהילת בית יחיאל וראש כולל בית יחיאל וראב"ד בית דין הר נוף • ככלות השלושים להסתלקות

במשא ההספד המקיף והמרטיט שנשא הגאון רבי חנוך פרידמן זצ"ל על מורו ורבו המובהק, מרן הגר"נ פרצוביץ זצ"ל, הוא פרס יריעה רחבה ועמוקה המשרטטת את דמותו של רבו כ"ספר תורה חי".

בה, עד שהיה לו קשה ללמוד אותה במבט חדש כאילו לא למדה מעולם.

יגיעה זו הגיעה לשיאה סביב הכנת השיעור הכללי; כבר מליל חמישי החל הגר"נ להדיד שינה מעיניו ולהכין את השיעור של יום ראשון. במוצאי שבת היה מוסר "חבורה" ארוכה לבני העלייה, מלבן את כל הקשיים האפשריים, ונשאר לעסוק בזה עד השעות הקטנות של הלילה.

גודל עמלו וחתירתו לאמת התבטאו בכך שאם ביום ראשון הגיע למסקנה שונה, היה משנה לחלוטין את מהלך השיעור שעליו עמל שעות כה רבות, הכל כדי לכוון לאמייתה של תורה.

לצד גאונו, בלטה עד מאוד מידת הענווה של הגר"נ - ענווה בלימוד וענווה בהנהגה. עוד סופר כיצד רבו היה מוכן לבטל מערכה שלמה של חידושים שיצר בעמל רב, ולו רק בשל הערה קטנה של תלמיד צעיר שהעמיד אותו על דיוק בדברי אחד הראשונים, או שהציע דרך פשוטה יותר.

כשהיה משוחח בלימוד עם גדולי תורה אחרים, הקפיד לדבר בסגנונם ולפי שיטתם, ולא כפה את צורת החשיבה המיוחדת שלו. הוא ברח מן הכבוד בתכלית, וסירב לקבל על עצמו את משרת מסירת השיעור הכללי בישיבת מיה, עד שמרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל פינקל זצ"ל הכריח אותו לעשות זאת.

הליכותיו היו כשל חבר וידיד לכל אדם. הוא ניחן במידת "מודה על האמת" נדירה, והיה נכנע בוויכוחים תורניים גם בפני רבנים שלא הגיעו כלל למדרגתו בלימוד.

מעבר לכך, למרות טרדותיו הרבות ועמלו בהכנת השיעורים, הקפיד לשמור על קביעות שבועית מיוחדת עם תלמיד חכם אחר בענייניו של אותו

בפתח דבריו, הניח יסוד השקפתי עמוק, כשהוא נסמך על דברי הגמרא במסכת בבא מציעא אודות "תנור של עכנאי" ומחלוקתו של רבי אליעזר הגדול עם החכמים.

והסביר, על פי ביאורו של הגאון מווילנא, כי הראיות שהביא רבי אליעזר מן החרוב, אמת המים וכותלי בית המדרש, נועדו להוכיח כי קנה את התורה בשלושת קנייניה המרכזיים: הסתפקות (חרוב), ענווה (אמת המים) ויגיעה (כותלי בית המדרש).

אף על פי שיצאה בת קול והסכימה עמו, קבעו חכמים כי "לא בשמים היא", שכן מרגע שניתנה תורה, כוח ההכרעה והיצירה של "האמת החדשה" מסור בידי חכמי ישראל העמלים בה בשלושת הקניינים הללו.

בהקשר זה, הכריז כי רבו הגדול, הגר"נ, היה התגלמות חיה של שלושת הקניינים הללו, ובכך זכה שחידושו יתפכו לעצמותה של תורה.

מידת יגיעתו ועמלו של מרן הגר"נ בתורה הייתה פנומנלית, כזו המזכירה את יגיעתם של גדולי הדורות הקודמים, דוגמת רבי ברוך בר רבי שמעון שקופ.

בהספדו תואר בפליאה כיצד כל ענייני המסכת היו מונחים במוחו של רבו כבקופסה עוד בטרם החל הזמן, כשהוא זוכר את לשונות רש"י ואת ה"הווה אמינות" של הסוגיה בדיוק רב יותר אף מאלו שעסקו בה באותו הרגע.

אך כאן התבטא הפלא הגדול: למרות שליטתו המוחלטת, הוא ניגש לכל סוגיה מחדש, בעיון וביגיעה אדירה, כאילו מעולם לא למד אותה קודם לכן. הגר"נ אף התבטא פעם כי מסכת יבמות היא הקשה לו מכולן, דווקא משום שיסודותיה היו כה ברורים לו מרוב שליטתו

הגאון רבי חנוך אריה נולד לאביו רבי יוסף זצ"ל. כבר משחר טל ילדותו ניכרו בו סימני הגדלות, כאשר כל הווייתו הייתה חטיבה אחת של אהבת תורה וצמאון דעת.

פרק מופלא בתולדותיו נרשם עוד בימי בחרותו, כאשר נכנס למבחן אצל מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זלה"ה על כל הש"ס כולו. המבחן, שנמשך שש וחצי שעות רצופות, הותיר את מרן הגר"ח מלא התפעלות נוכח השליטה המוחלטת והבקיאות המפליאה בכל מסכת ומסכת שהפגין הבחור הצעיר.

בשנות בחרותו עלה ונתעלה בהיכלה של ישיבת מיר המעטירה, שם דבק בלב ונפש במורו ורבו המובהק, מרן רה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל. הוא היה לאחד מתלמידיו הקרובים והמובהקים ביותר, כשהוא יונק ממנו את דרך העיון והסברה לצד ההתבטלות המוחלטת לאמייתה של תורה. דמותו של רבו, שהיה עבורו כ"ספר תורה חי", עיצבה את עולמו והנחילה לו את קנייני היגיעה, הענווה וההסתפקות שליוו אותו בכל תחנות חייו.

במרכז עולמו עמדה התמדה מופלאה, שקידתו הייתה נדירה ובלתי פוסקת, עד כי לא פסיק פומיה מגירסא. עולם התורה השתומם נוכח הספקו האדי: מדי שנה בשנה, כחוק ולא יעבור, זכה לסיים את כל הש"ס כולו - תלמוד בבלי, תלמוד ירושלמי ושישה סדרי משנה גם יחד! בקיאותו הייתה לשם דבר, וכל מרחבי התורה היו מונחים אצלו כבקופסה.

שיא המעמד המרומם היה מתקיים מדי שנה בשלהי חג שמחת תורה בהיכל בית המדרש 'בית יחיאל'. מיד לאחר תפילת המנחה, היה עורך סעודת סיום שנתית בהשתתפות מאות ממתפללי בית הכנסת ותושבי השכונה. פלא עצום היה לראות כיצד כמעשהו בשנה זו כך מעשהו בשנים הבאות, עת חגג את סיום כל מרחבי התורה שגמא במרוצת השנה החולפת.

פלא זה מעורר השתאות כפליים, שכן לימוד מקיף זה נעשה כולו ב"זמנו הפנוי". סדר יומו העמוס כלל <

עמידה בראשות הכולל ומסירת שיעורי עיון מעמיקים לאברכים בשעות הבוקה, לצד שיעור קבוע בשולחן ערוך מדי יום ביומו וסדרי לימוד עם חברותא קבועה עשרות בשנים. מתפללי בית מדרשו חזו בו יושב בהיכל והוגה בתורה כמעט בכל שעות היממה ללא הפסקה, כשהוא מנצל כל רגע פנוי להשלמת הספקיו העצומים בש"ס בבלי וירושלמי.

יסוד משנתו, עליו חזר מדי שנה בדרשותיו, היה המושג של "קבלה טובה". הוא נהג לצטט את דברי מרנא החפץ חיים בספרו 'תורת הבית', המבאר כי כאשר אדם מקבל על עצמו קבלה טובה מתוך החלטה גמורה – הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת. הוא העיד על עצמו כי פעמים רבות נראה היה שעל פי דרך הטבע לא יצליח להשלים את הספקו היומי, אך משקיבל על עצמו את הדבר בנחישות, זכה לעזרה שמימית שאפשרה לו לעמוד במשימה. במסר של "גם אתם יכולים", הפיח תקווה בלב שומעי לקחו וזירזם להוסיף בלימודם מתוך ביטחון באותה סייעתא דשמיא.

לימים המשיך להרביץ תורה לעדרים, כיהן כראש ישיבה בחדרה ולאחר מכן כרב קהילת 'בית יחיאל'

תלמיד חכם, כשהוא מנמק זאת בפשטות בכך ש"גם הוא נהנה" מהדיבור בלימוד.

מידת ההסתפקות במועט של הגר"נ הייתה אף היא מוחלטת והוא חי את חייו בצמצום. כמו כן הוזכרה העובדה המפורסמת מימי שהותו ביפו, עת התעורר ספק בכשרות הלחם, והגר"נ פשוט צם במשך שלושה ימים רצופים, כשהוא ממשיך בלימודו הרגיל מתוך הצום מבלי להחסיר דבר.

תורתו של הגר"נ הייתה "תורת חסד" שלמה, הנלמדת לשמה בתכלית הטהרה. הוא היה חף מכל נגיעה אישית בבירור האמת, וכאשר הקשה קושיה בשיעור, מיד טרח להראות גם את הצדדים המחלישים אותה, ולעיתים הצביע על פנים שעדיין לא מיושבים דיים גם בתירוץ שהעלה בעצמו.

חידושיו היו בעיניו כהפקה, הוא שמח לשמוע תלמידים חוזרים על דבריו גם מבלי להזכיר את שמו, והתפעל עד מאוד מחידושים טובים

הוא קיבל על עצמו את משנתו של מרן הגרא"י פינקל זצ"ל, לפיה על אדם למסור את נפשו להרבצת התורה גם אם הדבר פוגע בעלייתו הרוחנית האישית. באהבת ישראל עצומה ובסבלנות אין קץ, היה מוכן לשבת שעות ארוכות כדי להסביר לתלמיד מהלך פשוט ברמב"ם שראה כבר מאות פעמים, כשהוא עושה זאת בהתחדשות ובשמחה כאילו זו הפעם הראשונה שהוא רואה אותו, ואף הקדיש מזמנו לייעוץ והדרכה בענייני חולין לכל דורש.

אמונתו החושית ויראת השמיים שלו היו כה מוחשיות, עד שהגדיר את המושג אמונה כדבר שהוא פשוט לאדם לחלוטין ללא כל צורך בראיות, והוא חי את דבריו ח"ל במלוא מובן המילה.

את פרק הסיום של ההספד, הקדיש רבי חנוך לגבורת הנפש העל-אנושית של רבו אל מול הייסורים הקשים שניחתו עליו. במשך כאחת עשרה שנים סבל הגר"נ ממחלה איומה, אולם בניגוד לכל תחזית רפואית שקבעה כי אדם במצבו היה אמור לחדול מתפקוד תוך זמן קצר, הוא המשיך להגיע לבית המדרש במסירות נפש, למסור שיעורים, ללמוד בחברותות ולשאת על כתפיו ישיבה של מאות בחורים ואברכים.

שיאה של התבטלות זו לזולת, מידת ה"נושא בעול עם חברו", באה לידי ביטוי בסיפור אישי ומצמרר מחודש אב תשמ"א. באותם ימים שימש המספיד רבי חנוך כראש ישיבה בחדרה, אשר עמדה בפני סכנת סגירה. הוא נכנס לבקר את רבו שכבר היה מרותק למיטתו, משותק ומתקשה מאוד בדבור.

במאמץ אדיר שניכר על פניו, ניסה הגר"נ להוציא מפיו שוב ושוב את המילה "וואס?" (מה), כדי לדרוש בשלום ישיבתו של תלמידו. כשהבין התלמיד את כוונת רבו וסיפר לו על סגירת הישיבה הקרבה, גייס הגר"נ את כל כוחותיו המדולדלים כדי להוציא מפיו מילות נחמה: "שיהיה לך מקום טוב!".

מיד לאחר מכן, פרץ ראש הישיבה הגדול בבכי עז ומו, בכי שנמשך דקות ארוכות והרעיד את כל גופו, מתוך כאב עצום והזדהות מוחלטת עם צערו של תלמידו.

עובדות אלו מוכיחות מעל לכל ספק, חתם רבי חנוך את הספדו, כי הגר"נ הגיע לכל מדרגותיו מפני שכל מהותו ופנימיותו הייתה תורה, ומשום שהיה "ספר תורה חי", זכה שחידושיו ופסקיו יתקבלו כאמיתתה של תורה בכל היכלי הישיבות.

(מתוך ספרו בית יחיאל חולין חלק ב' עמ' ער"ה; נאמר בכולל 'בית יחיאל' בהר נוף ח"י מרחשון תשמ"ח)

של אחרים ששמעו, גם כאשר הדברים סתרו את תורתו שלו.

במרבית יומו שהה בהיכל בית המדרש, מפקיר את זמנו האישי לטובת התלמידים. בזמן שראשי ישיבות אחרים הסתגרו כדי להכין את שיעוריהם, הגר"נ למד את ענייניו רק בפרקי הזמן שבין שואל לשואל.

וראב"ד לענייני ממונות בהר נוף. בבית דינו התבררו הסוגיות הסבוכות ביותר, כשהוא מנחה את קהלו בתבונה ישרה.

לפני כחודש ימים נתבקש לישיבה של מעלה, כשהוא מותיר אחריו מורשת כבירה של עמל תורה ודבקות מוחלטת בהחלטות שקנה בעמל חייו.